

Шнуренко Т. В.,
здобувач Київського національного університету культури і мистецтв

ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАДИЦІЙНОЇ СОРОЧКИ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ “НАРОДНА ТВОРЧИСТЬ ТА ЕТНОГРАФІЯ”

Журнал “Народна творчість та етнографія” (з 2011 року – “Народна творчість та етнологія”) є провідним науковим виданням у дослідженні традиційної культури України. За багаторічну діяльність журналу велика кількість опублікованих статей присвячуються дослідженню народного костюма у різних його аспектах: виготовленні матеріалів, традиціях крою, пошиття, декорування, кольоровій гамі, регіональних особливостях, обрядовій функції народного костюма та його елементів. У статті мова йде про дослідження традиційної сорочки як основного елемента народного костюма. Зона вивчення – Карпатський регіон. Розглядаються роботи, опубліковані на сторінках журналу “Народна творчість та етнографія” в період з 1939 до 2012 року.

Ключові слова: журнал, дослідження, народний костюм, сорочка, Карпатський регіон.

Журнал “Народна творчість та етнографія” (с 2011 года – “Народна творчість та етнологія”) является главным научным изданием в исследовании традиционной культуры Украины. На протяжении многих лет большое внимание уделяется исследованию народного костюма в различных аспектах: изготовлению материалов, традиции кроя, пошива, декорирования, цветной гаммы, региональных особенностей, обрядовой функции народного костюма и его элементов. В данной статье исследуется традиционная сорочка как основной элемент народного костюма. Зона изучения – Карпатский регион. Рассматриваются работы, опубликованные на страницах журнала “Народна творчість та етнографія” с 1939 по 2012 год.

Ключевые слова: журнал, исследование, народный костюм, сорочка (рубаша), Карпатский регион.

The journal “Folk Arts and Ethnography” (“Folk Arts and Ethnology” since 2011) is a leading scientific edition in reseach of traditional culture of Ukraine. For its activity of many years a great number of published articles is devoted to investigation of folk costume in its different aspects. They are manufacture of materials, traditions of cut, ornamentation, range of colours, regional peculiarities, ritual functions of folk costume and its elements. The area of investigation is Carpatian region. The works published in the journal “Folk Arts and Ethnographi” from 1939 to 2012 are examined.

Key words: journal, reseach, folk costume, dress (sorochka), Carpatian region.

Досліджуючи те чи інше питання в будь-якій галузі науки, ми обов’язково звертаємось до періодичних видань відповідного спрямування. Серед видань

етнологічного та етномистецтвознавчого напрямку – “Киевская старина” (Київ), “Народознавчі зошити” (Львів), “Советская этнография”, “Этнографическое обозрение”, “Живая старина” (Москва), журнал “Народна творчість та етнографія” (з 2011 – «Народна творчість та етнологія») Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнології ім. М.Т. Рильського Національної Академії Наук України посідає чільне місце у вивченні теорії, історії та сучасного стану народної культури. Праці українських, зарубіжних вчених, науковців діаспори, трибуна молодого дослідника, рубрика “Розвідки і матеріали”, огляди та рецензії нових публікацій, описи різноманітних фондів, колекцій та рідкісних видань – далеко неповний перелік напрямів роботи журналу “Народна творчість та етнографія”. Роль журналу у висвітленні питань дослідження сорочки як одного з елементів традиційного костюма є значущою та ще не ставала об’єктом вивчення етнографів.

Велике історичне та художнє значення українського народного костюма безумовне, як і його основного елементу – сорочки. Матеріали археологічних розкопок, наукових досліджень свідчать, що традиційна сорочка на території України почала формуватись ще до часів Київської Русі. Від глибокої давнини і впродовж усього існування сорочка задовольняла не лише матеріальні, а і духовні потреби людини, виконуючи необхідні побутові, соціальні, обрядові, магичні функції. В контексті дослідження традиційної сорочки звернемося до праць знаних науковців та матеріалів молодих вчених, які надруковані в журналі “Народна творчість та етнографія”. Дана стаття є спробою зробити огляд статей дослідників Карпатського регіону: Я. Прилипка, М. Костишиної, А. Патрус-Карпатського, А. Поріцького, Л. Шевченка, О. Командирова, О. Полянської, Т. Ніколаєвої, Т. Кара-Васильєвої, Я. Кожолянка.

Перше дослідження традиційного одягу гірських народів Карпат на сторінках журналу “Народна творчість та етнографія” датоване 1940 роком [12]. Л. Шевченко описує побут, традиційне житло, декорування житла, хатніх речей, килимарство. Авторка приділяє увагу і традиційному костюму, а саме: орнаментації чоловічих та жіночих сорочок. Окрім технік вишивки, кольорової гами, розміщенням вишивки на рукаві, знаходимо опис чоловічої сорочки з вишивкою коміра, манжет, верхньої частини рукава та низу сорочки. Таку сорочку носили навипуск, обов’язково підв’язуючи поясом [12; 48].

Вивчення народного костюма та його елементів в історично-етнографічному контексті формування української нації розглянув у своїй статті відомий етнограф Я. Прилипка [11]. Аналізуючи праці Б. Куфтіна, Н. Грінкова, Т. Крюкової, Н. Лебедевої, В. Беліцер, М. Шмельової, Ф. Вовка, В. Богданова, Я. Прилипка досліджує кожний предмет народного одягу, його матеріал, форму, принципи крою та пошиття, кольорову гаму. Він простежує тісний зв’язок між традиційним одягом та етнічними, національними, локальними естетичними смаками, що традиційно складаються в конкретний комплекс або костюм певної зони. Багато уваги приділено дослідженню української традиційної сорочки. Автор за способом сполучення пілок полотна на плечах виділяє чотири основних типи крою: сорочка з вуставками, з суцільним рукавом, тунікоподібна та сорочка з “талійкою”. Я. Прилипка дослідив зв’язок між шириною полотна та принципом пришивання вуставок: там, де традиційно виготовляють полотно шириною 45–50 см. вуставки пришивають по основі, де ширина 75–80 см – пришивають по підканню. Автор

звертає увагу на таку закономірність: сорочки з вуставками, пришитими по основі, традиційно шиються з трьох полотен, а ті, що по пітканню – з двох. Як зразок перехрещення етнокульних зв’язків, Я. Прилипка простежує ареал побутування сорочки, пошитої в дві та три пілки, порівнюючи їх з традиційними кроями сорочок сіверян, в’ятичів та древлян [11; 15]. Велике значення у дослідженні традиційного костюма та сорочки, як основної частини, на думку автора, має колір вишивок, різноманітні техніки, художнє оформлення швів, розміщення та характер малюнків [11; 16]. У статті “З народного одягу Чернівецької області” [10] Я. Прилипка детально описує традиційний жіночий та чоловічий одяг Буковинського Поділля, який він мав можливість бачити на обласному святі пісні і танцю в м. Чернівці у травні 1959 р. Тут були представлені тунікоподібні жіночі сорочки строїв Буковинського Поділля та Гуцульщини, жіноча буковинська сорочка з двох частин, традиційні сорочки з “моршинкою” [9; 85]. Автор детально описує їх у своїй роботі, також звертає увагу на зміни крою та вишивки традиційної сорочки в зв’язку з використанням для пошиття народного костюма (зокрема, сорочки) фабричних тканин [9; 89].

Відомий науковець М. Костишина впродовж 1975–1978 рр. у журналі “Народна творчість та етнографія” опублікувала три статті-дослідження одягу Буковини. У роботі, датованій 1976 р. (“Особливості традиційного жіночого одягу Буковинського Поділля”, [4], авторка проаналізувала зразки жіночих костюмів, які побутували на території сучасних Новоселецького, Заставнівського, Кіцманського, Хотинського, Кельменецького та Сокирянського районів. Так звану “сорочку з зморшинкою” М. Костишина розглядає, як найдавнішу та яка існує у двох варіантах: поликова і безполикова. Авторка зазначає, що для вишивки рукавів сорочок Заставнівського району характерні суцільні узорі без проміжків полотна, обведені каймою з трьох боків. Ця кайма утворює рамку, вишиту золотими або сріблястими нитками – “хіром” [4; 60]. Під поликом у верхній частині рукава вшивається смужка від 5 до 15 см. завширшки – “зморшка”. Вишивка цього елемента геометрична. В основу орнаменталізації рукавів сорочок цієї місцевості, за спостереженнями дослідниці, покладено дрібні геометричні форми в поєднанні з геометризованими рослинними мотивами яскравих зелених, помаранчевих, малинових, блакитних, жовтих кольорів. Як зазначає М. Костишина, на відміну від дрібних орнаментальних мотивів Заставнівського району, для узорів сорочок Кіцманського району характерні великі рослинні елементи, які виконуються технікою рельєфного настилу бордовими, малиновими, бузковими кольорами в поєднанні із зеленим листям. Сорочки околиці м. Чернівці відрізняються рослинним орнаментом, вишитим симетрично. Порівнюючи сорочки Заставнівського, Кіцманського районів з сорочками Кельменецького району, М. Костишина зазначає різницю в ширині “зморшинки”, відсутність чохла (манжетів). Замість них рукав такої сорочки збирається у зборку – “пшеничку”. Стриману кольорову гаму вишивки сорочок Сокирянського району зобумовлює “чернятка” – орнаментальні косі смуги цього узору вишиваються лише чорним кольором. Вишивка, виконана технікою лічильної гладі, на думку авторки, справляє враження тканого узору [4; 61]. Також дослідницею вивчаються принципи декорування, оздоблення, розміщення вишивки на сорочках цього регіону та відносно недавно (30-ті роки ХХ ст.) появу нових кроїв традиційних сорочок (сорочка на кокетці)

[4; 62]. У своїй роботі “Художнє оформлення Буковинського народного костюма гірської місцевості” [5] М. Костишина зазначає, що в передгір’ї, рівнинних районах Карпат, в силу об’єктивних причин, зокрема, впливу міського одягу, зміни в художньому вирішенні традиційного костюма відбувалися швидше, аніж в гірських районах. Тим часом традиційні комплекси народного одягу горян збереглися до 50-х років ХХ ст. [5; 54]. Цієї ж думки дотримується дослідник А. Патрус-Карпатський у своїй роботі “Нове в побуті та культурі гірського села” [7]. Зокрема він зазначає, що в гірських селах саме традиційна сорочка найкраще збереглася до цього часу (1950-ті роки) і на той час не вийшла з повсякденного вжитку [7; 94]. Вивчаючи всі елементи чоловічих та жіночих костюмів, М. Костишина у своїй роботі [5] приділяє увагу дослідженню сорочки. Вона зазначає, що і чоловічі, і жіночі сорочки до середини ХХ ст. зберегли форми, що склалися до початку ХХ ст.: вишивка техніками “низь”, “настилання”, “хрест”, геометричні мотиви чоловічих тунікоподібних сорочок, цією ж технікою вишиті жіночі тунікоподібні сорочки та сорочки зі “зморшинками”. Матеріалом для вишивання були вовна, шовк, сріблясті та золоті нитки, а також бісер [5; 54]. Використанню цих технік вишивки, принципів крою та шиття у моделювання сучасного одягу присвячена робота М. Костишиної “Буковинські традиційні мотиви в сучасному вбранні” [3]. Досліджуючи роботи модельєрів фабрики художніх виробів ім. Ю. Федьковича, вона звертає увагу на використання мотивів сорочок Буковинського Поділля [3; 20], а також елементів сорочки “рукав’янки”, яка побутує в Путильському гірському районі Буковини (долина ріки Путили) [3; 21]. Цей район М. Костишина досліджувала у своїй попередній роботі. У застосуванні елементів різних типів сорочок, технік вишивання, сучасного матеріалу авторка вбачає актуальність використання цього у моделюванні сучасного одягу.

З-поміж багатьох досліджень визначного науковця А. Поріцького стаття “Етнографічне дослідження Карпат” [9] є своєрідним методологічним довідником, за допомогою якого можна вивчати Карпати як окрему історико-етнографічну область. Початок дослідження Карпат в українській етнографії автор пов’язує з діяльністю І. Вагилевича (псевдонім І. Далібор, ХІХ ст.), Я. Головацького. Подальший етап дослідження Карпат автор пов’язує з діяльністю Наукового товариства імені Т.Г. Шевченка, яке виникло наприкінці ХІХ ст. у Львові. На думку вченого, важливими для вивчення матеріальної культури українців Карпат були роботи зарубіжних вчених К. Мошинського, Р. Кайндля, Я. Фальковського та ін. [9; 22]. Проблему Карпатської історико-етнографічної спільності автор вбачає у тісному зв’язку з вивченням етнографічних груп українського народу, які здавна живуть на території Карпат. У статті визначаються спільні риси в традиціях українських горян – лемків, бойків, сусідніх народів, частина яких проживає по другий бік Карпат – угорців, поляків та словаків. Ця тема досліджується на матеріалі традиційного житла та народного костюма (на прикладі карпатської чоловічої сорочки-“волошки” розглядаються риси, характерні для усіх слов’янських народів) [9; 24].

Серед досліджень окремих етнографічних зон, районів на сторінках журналу “Народна творчість та етнографія” знаходимо матеріали з вивчення традиційної культури окремих населених пунктів. Однією з таких робіт є стаття О. Командирова “Народний костюм Ряхівщини (с. Ясиня Закарпатської області)” [2]. Автор акцентує увагу на впливі

традиційного одягу сусідніх народів – румунів, чехів, словаків та поляків, на графічний малюнок та кольорову гаму костюма, який побутує в цьому селі. Традиційний костюм О. Командиров вивчає за назвами одягу, типами виробництва та матеріалом [2; 83]. Як частина костюма досліджується сорочка. Автор зазначає, що у селі Ясиня традиційна сорочка шиється із домотканого полотна. Платно тчеться гуцулками із купованої пряжі. Сорочка складається із двох полотен. Можемо припустити, що ширина цих полотен 75-80 см (це у своїй роботі “Український народний одяг як джерело вивчення етнічної історії” досліджує Я. Прилипка). Якщо ширини двох полотен недостатньо, пришиваються з обох поків клини – “третиниці”. Відштовхуючись від назви, можна припустити, що це відрізок завширшки у третю частину ширини полотна. Основне платно з “третинницею” з’єднується вручну різнобарвним швом – “цирком” [2; 84]. На думку автора, характерними для жіночих та чоловічих сорочок Ряхівщини є обшивка комірів, дуди, широка вишивка пазухи. На пазухах Ясинівських чоловічих сорочок, під вишивкою часом вишивали великі літери – ініціали власників. До цікавих знахідок автора належить і краватка – “голер”, яку носили чоловіки з вишитими сорочками. Традиційну вишивку за технікою, виконанням та матеріалом О. Командиров поділив на чотири види: 1) найдавніша (хрест без канви); 2) низинна (чорним виводиться графічний візерунок, який потім заповнюється основним кольором); 3) скована (нагадує двосторонню гладь); 4) бісер (досить пізній вид) [2; 87]. Етнограф О. Полянська у своїй статті “Особливості одягу населення Закарпаття” [8] досліджує ширший ареал цього регіону, зокрема проблему взаємопроникнення культур українців, угорців, румун та словаків, які проживають на цій території. Комплекси народних костюмів дослідниця поділяє на чотири типи: північний, південний, східний та західний. За спостереженнями авторки, для східного регіону характерні жіночі сорочки з яскраво вишитими уставками (для Ряхівщини характерна чорна основа вишивки, а для Косівщини – червоно-жовта) [8; 23], чоловічі сорочки – тунікоподібного типу. Для жіночих сорочок північного типу характерне багате оздоблення довкола шиї та на смугах густих зборів, які йшли від коміра до манжета і пояса. Таку вишивку називали “рамами”. О. Полянська зазначає, що такий принцип декорування характерний і для сорочок південної частини Закарпаття. Локальну відмінність тут становить “волоська” жіноча сорочка тунікоподібного крою з чотирикутним вирізом для шиї [8; 24]. Досліджуючи західну частину Закарпаття, де тісно співмешкають українці, румуни, угорці та словаки, О. Полянська зазначає, що, приміром, сорочки угорок, які проживали на території Закарпаття, нагадували традиційні жіночі сорочки, характерні для багатьох регіонів України – традиційна сорочка “до підточки”, в якій верхня частина шиється із тоншого полотна, а нижня – із грубішого. Водночас тут же існував інший вид сорочки – на територіях сучасних Берегівського та Виноградівського районів сорочку шили без рукавів, поверх неї одягали коротку білу блузку з дуже пишними рукавами [8; 25]. Блузки не були традиційною напільною одежею українців. У цьому вбачається вплив угорської традиції. Як зазначає О. Полянська, в угорських селах на території Закарпаття існують різні мотиви угорських вишивок декількох етнографічних груп цієї народності: колочаї, мезекеведжі, бузокі і полоці. Це зобумовлено різним територіальним походженням переселенців [8; 25]. На території досліджуваної О. Полянською Закарпатської області побутувало два типи румунського

народного костюма. Традиційний костюм загалом, як і окремі його елементи схожі з південноукраїнськими [8; 27]. Чоловічі сорочки цієї зони за кроєм тунікоподібні та зберегли старослов'янську назву – “кошуля” [8; 28]. Словацький одяг на досліджуваній О. Полянською території Закарпаття зустрічається лише у невеликій зоні словацьких поселень. У цьому одязі простежується вплив двох районів Словаччини – Лигтова і Спіша. Тут побутувала характерна “лигтовська” чоловіча сорочка (“галена”): коротка, з дуже широкими та довгими рукавами, оздоблена внизу вишивкою, мереживом, а вгорі – тканим орнаментом. Вишивкою прикрашали рукави, комірець, пазуху та придол сорочки. Авторка зазначає, що жіноча традиційна сорочка словаків (“опліча”) під впливом українських традицій мала такий крій: густо збиралась навколо пії, вишивалась навколо горловини, на плечах та манжетах. Поряд із чоловічою сорочкою “геленою” тут побутує загальнослов'янський вид чоловічого нагільного одягу – тунікоподібна сорочка “кошуля” [8; 28]. О. Полянська зазначає, що, незважаючи на багатотисячову територіальну відірваність українців Закарпаття від центральних районів, вони зуміли зберегти свою мову, культуру, назви та традиції виготовлення одягу. Дослідження одягу українців Прикарпаття, яке свого часу провела М. Костишина (“Особливості традиційного жіночого одягу Буковинського Поділля” [4], продовжили учені Т. Николаєва та Т. Кара-Васильєва (“Особливості народного вбрання та вишивки українського населення Прикарпаття” [6]. У серпні 1987 р. було здійснено експедиційне дослідження передгір'я Карпат уздовж річок Дністра і Прута (північна Буковина) та Покуття. Метою дослідження було виявлення локальних особливостей традиційного народного вбрання та вишивки. Матеріал збирався для підготовки випуску “Український народний одяг”, який став складовою частиною історико-етнографічного атласу України [6; 67]. У своїй роботі дослідниці зауважують, що традиційний одяг у цій місцевості майже повністю вийшов із повсякденного вжитку, але в кожній родині збереглися комплекси народного вбрання сучасного виготовлення. Стародавні костюми мають люди переважно похилого віку. Досліджуючи весь комплекс традиційного народного вбрання, Т. Николаєва та Т. Кара-Васильєва детально описують локальні особливості традицій крою, пошиття та вишивки традиційної сорочки. Вони визначили межі побутування реліктової сорочки тунікоподібного крою, яка в кожній місцевості мала свої особливості вертикальних чи горизонтальних композиційних побудов. Дослідницями детально описані локальні покутські жіночі сорочки з “крученими” рукавами, сорочки “рукав'янки”, “на кокетці”, “чернятки”, поява бісеру у вишивці сорочок (50-ті рр. ХХ ст.), особливості вишивки святкових сорочок (додавання шовку, золотої та срібної ниток, металевих пластинок – леліток). Співставлення композиційних прийомів, способів крою, технік вишивки та кольорової гами сорочок Буковини, а саме: Заставнівського, Кіцманського, Кельменецького, Сокирянського, Вижницького, Сторожинецького, Новоселецького районів, допомагає виявити схожість, розбіжність та взаємозаповищення [6; 71–72]. Схожий детальний опис традиційних сорочок цього регіону знаходимо і в роботі М. Костишиної, про яку мова йшла вище [4]. Покуття – територія Городенківського, Снятинського, Коломийського і частина Тлумацького районів, Т. Николаєва і Т. Кара-Васильєва виокремлюють у чітко визначений за своїми художньо-образними ознаками етнографічний регіон. Традиційні сорочки цього регіону –

“чорненка” (жіноча сорочка) та “червоненка” (дівоча). Назва походить від основного тону вишивки (чорного та червоного). Ці сорочки здебільшого орнаментовані геометричними мотивами. Однотипні, вони мали різні назви, якщо нитки для вишивки були із різної сировини: “червоненку” вишивали бавовняними нитками, вишиту напіввовняними нитками називали “коцик”. Під час дослідження Т. Ніколаєва і Т. Кара-Васильєва виявили розмаїття палітри червоного кольору, який використовується у вишивці Покуття – від помаранчево-червоного до вишневого та бурякового. На думку дослідниць, особливістю вбрання Покуття є побутування у кількох селах Снятинського району вишивки сорочок “білим по білому”. Геометичні узори – восьмипроменева розетка, ламана лінія, ромби, були виконані техніками вирізування та виколювання. Такою ж технікою вишивались сорочки у деяких селах Тлумацького району. Архаїчні мотиви хреста, хреста в ромбі, квадрата з гачками та ламаної лінії вишивалися тими ж вирізуванням та виколюванням нитками чорного кольору. Такі сорочки споріднені за техніками вишивки та кольором із традиційними сорочками літніх жінок південної Київщини. За спостереженнями Т. Ніколаєвої та Т. Кара-Васильєвої, при певній спільності народного одягу Прикарпаття загалом та сорочки, як одного із основних його елементів, простежується різноманітність крою, пошиття, технік вишивки та призбирування (рисування, морщення), кольорової гами [6; 73]. Незабаром після виходу статті Т. Ніколаєвої та Т. Кара-Васильєвої на сторінках журналу “Народна творчість та етнографія” була опублікована стаття Я. Кожолянка “Традиційний народний одяг українців північної Буковини” [1]. На думку авторки, природно-географічні умови північної Буковини, розташування краю на перетині торгових шляхів та значний міграційний потік у XV–XIX ст. молдаван, румун, росіян-липован, німців та інших народів мали вплив на традиції пошиття, крою, декорування народного костюма цієї етнографічної зони [1; 46]. Частину роботи авторка присвятила дослідженню традиційної сорочки. На території північної Буковини Я. Кожолянка зафіксувала три основні її типи: 1) тунікоподібна; 2) з цільнокросним рукавом, яка існує у двох варіантах – поликова та безполикова. Ці два підвиди сорочок, на думку авторки, відрізняються оформленням горловини. Поликова сорочка північної Буковини, на відміну від безполикової, вишивається пишніше (схоже на сорочки сусідів – молдаван). Сорочки тунікоподібного крою, детально описані Я. Кожолянка, частіше зустрічаються у передгірській зоні Прутсько-Сиретського межиріччя. За спостереженнями дослідниці, такі сорочки відрізняються формою викоту: напівкруглою, ромбовидною, трикутною. Найдавнішою формою є кругла, яку кроїли за формою прикладеної до тканини миски (нагадаємо, тунікоподібна сорочка кроїться із одного полотна, складеного навпіл). Далі робили розріз пазушки посередині грудей. Часом цей розріз робили по лінії одного плеча або обох [1; 47]. Найпоширенішим мотивом вишивок тунікоподібних сорочок північної Буковини є “пужі” – геометричний і рослинний орнамент, який повздовжніми або поперечними смугами, часом суцільно, покривав рукав, обрамлював спереду викот – “вінок”, заходив двома смугами на спину, оздоблював поділ. Як вважає Я. Кожолянка, у 50–70-х рр. XX ст. традиційні сорочки вийшли з ужитку, залишилися лише тунікоподібні, без особливої орнаменталії та рукавів. Використовувалися такі сорочки для сну [1; 48]. Авторка зауважує, що, незважаючи на всі зазначені вище чинники впливів (перетини торговельних шляхів, міграційні потоки) на формування, побутування традиційного костюма як і його

елементів, буковинський костюм зберіг у собі риси, характерні для народних костюмів усіх слов'янських народів [1; 51].

Підсумовуюючи розглянуте, можна впевнено сказати, що етнографічні райони Карпат Буковина, Покуття, Закарпаття, Бойківщина, Лемківщина та Гуцульщина, в контексті вивчення традиційного костюма та його елементів, зокрема сорочки, в різний час досліджувалися знаними етнографами та молодими науковцями. Найбільше груповних досліджень стосувались Буковини. Зокрема, сорочка, якій ми приділили основну увагу, детально вивчена в роботах Я. Кожолянка, М. Костишиної, Т. Ніколаєвої та Т. Кари-Васильєвої.

Проблема карпатської історико-етнографічної спільності в українській етнографічній науці тісно пов'язана з вивченням етнографічних груп українського народу, які здавна живуть на території Карпат [9; 21]. Дослідження одягу має велике значення у загальному вивченні культури, історії, мистецтва кожного народу. Адже одяг, як і його основний та найдавніший елемент – сорочка, несуть у собі багато інформації, деяка частина якої потребує подальшого вивчення, дослідження та розшифрування. І в цій роботі неабиякими помічниками є періодичні видання, в яких сконцентровано та постійно поновлюється багато цінної інформації. У вивченні української традиційної сорочки таким журналом є "Народна творчість та етнографія" Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України.

Література:

1. Кожолянка Я. Традиційний народний одяг українців Північної Буковини / Я. Кожолянка // Народна творчість та етнографія. – 1988. – № 5. – С. 45 – 51.
2. Командиров О. Народний костюм Ряхівщини / О. Командиров // Народна творчість та етнографія. – 1959. – № 3. – С. 82 – 88.
3. Костишина М. Буковинські традиційні мотиви в сучасному вбранні / М. Костишина // Народна творчість та етнографія – 1978. – № 4. – С. 19 – 23.
4. Костишина М. Особливості традиційного народного жіночого одягу Буковинського Поділля / М. Костишина // Народна творчість та етнографія. – 1976. – № 6. – С. 59 – 67.
5. Костишина М. Художнє оформлення Буковинського народного костюма гірської місцевості / М. Костишина // Народна творчість та етнографія. – 1975. – № 4. – С. 54 – 56.
6. Ніколаєва Т. Особливості народного вбрання та вишивки українського населення Прикарпаття / Т. Ніколаєва, Т. Кара-Васильєва // Народна творчість та етнографія. – 1988. – № 3. – С. 67 – 73.
7. Патрус-Карпатський А. Нове в побуті та культурі гірського села / А. Патрус-Карпатський // Народна творчість та етнографія. – 1959. – № 1. – С. 93 – 94.
8. Полянська О. Особливості одягу населення Закарпаття / О. Полянська // Народна творчість та етнографія. – 1976. – № 3. – С. 23 – 29.
9. Поріцький А. Етнографічне дослідження Карпат / А. Поріцький, – 1964. – № 4. – С. 21 – 24.
10. Прилипка Я. З народного одягу Чернівецької області / Я. Прилипка // Народна творчість та етнографія. – 1960. – № 1. – С. 85. – 90.
11. Прилипка Я. Український народний одяг як джерело вивчення етнічної історії / Я. Прилипка // Народна творчість та етнографія. – 1971. – № 5. – С. 10 – 18.
12. Шевченко Л. Мистецтво українських горців / Л. Шевченко // Народна творчість та етнографія. – 1940. – № 1. – С. 45 – 51.